

Sessiz Kitaplardan Oluşturulan Hikâyelerdeki Değerlerin İncelenmesi*

Examination of Values in Stories Created from Silent Books

Birsen SARGIN, Sorumlu Yazar, Arş. Gör. | Corresponding Author, Research Assistant

Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat/Türkiye | Yozgat Bozok University, Yozgat/Türkiye

birsen.sargin@yobu.edu.tr

ORCID: 0009-0001-2316-1654

ROR: 04qvdf239

Onur BATMAZ, Doç. Dr. | Assoc. Prof.

Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat/Türkiye | Yozgat Bozok University, Yozgat/Türkiye

onur.batmaz@yobu.edu.tr

ORCID: 0000-0001-9208-2645

ROR: 04qvdf239

ISSN: 1303-880X

e-ISSN: 2667-7504

dergipark.org.tr/tr/pub/ded

Makale Türü / Article Type:

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received Date: 06.03.2025

Kabul Tarihi / Accepted Date: 31.05.2025

Yayın Tarihi / Published Date: 25.06.2025

Lisans / Licence: CC BY-NC-4.0.

Tr/En: Tr

Atıf/Citation: Sargin, B. & Batmaz, O. (2025). Sessiz Kitaplardan Oluşturulan Hikâyelerdeki Değerlerin İncelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 23(49), 151-180. <https://doi.org/10.34234/ded.1652613>

Çıkar Çatışması / Competing Interests:

Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan ederler. / The authors declare that they have no competing interests.

Yazar Katkıları / Author Contributions:

Birsen SARGIN (%50), Onur BATMAZ (%50)

* Bu çalışma için gerekli olan etik kurul izni Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulunun 21 Aralık 2023 tarihli 09/19 numaralı kararıyla verilmiştir.

** The ethics committee permission required for this study was granted by the decision of Yozgat Bozok University Social and Human Sciences Ethics Committee dated December 21, 2023 and numbered 09/19.

Öz

Sessiz kitaplar, yazılı metinler yerine yalnızca görseller ile hikâye anlatmaya olanak veren kitaplardır. Sessiz kitap okuyucuları, bu görsellerden yola çıkarak kendi kurgularını oluşturabilir. Bu kitaplar okuyucuya özgür bir ifade imkânı sunmaktadır. Bu çalışma ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sessiz kitaplardan oluşturdukları hikâyelerdeki değerlerin incelenmesi amacıyla yapılmış olup durum çalışması deseninden yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Yozgat İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bir ilkokuldaki 31 dördüncü sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Çalışma kapsamında kullanılan sessiz kitaplardan oluşturulan hikâyeler çalışmanın veri kaynaklarını oluşturmaktadır. Oluşturulan hikâyelerin incelenmesinde araştırmacılar tarafından geliştirilen ve uzman görüşleri alınan “Değer İnceleme Formu” kullanılmıştır. Verilerin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem çerçevesinde yer alan değerler doğrultusunda incelenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin sonucunda; ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sekiz farklı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerde 11 farklı değere yönelik ifadelere yer verdikleri görülmüştür. Öğrencilerin sessiz kitaplardan oluşturdukları hikâyeleri en az üç en fazla altı değerle ilişkilendirdikleri ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin oluşturdukları hikâyelerde duyarlılık, merhamet, dostluk, sevgi, saygı, yardımseverlik, sabır, sorumluluk, mütevazılık, özgürlük, temizlik ve estetik değerlerinin yer aldığı görülmektedir. Araştırmanın sonucu doğrultusunda; sessiz kitapların her yaş grubuna hitap edebileceği göz önünde bulundurulduğunda ilkokul düzeyinde farklı sınıf düzeyindeki veya orta-okul düzeyindeki öğrencilere yönelik çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Değer, Sessiz Kitap.

&

Abstract

Silent books are visual narratives that tell stories exclusively through illustrations, without any written text. Silent book readers can construct their own plots based on these visuals. These books offer the reader freedom of expression. This study was conducted to examine the values in the stories created by fourth grade primary school students from silent books. A case study design was employed. The study group consisted of 31 fourth grade students in a primary school affiliated with the Yozgat Provincial Directorate of National Education.

The stories created from the silent books formed the primary data of the study. To analyze these stories, a “Value Review Form” was developed by the researchers and experts opinions. The descriptive analysis technique was used in the examination of the data in line with the values included in the framework of the Turkish Century Education Model Virtue-Value-Action. The findings revealed that fourth-grade students expressed 11 distinct values in the stories they created from eight different silent books. It was revealed that the students associated the stories they created from silent books with at least three and at most six values. The most frequently observed values were sensitivity, compassion, friendship, love, respect, helpfulness, patience, responsibility, modesty, freedom, cleanliness, and a sense of aesthetics. Based on the study’s findings, and given that silent books have the potential to engage readers of all ages, it is recommended that future research be carried out with students from various grade levels in both primary and secondary education.

Keywords: Türkiye Century Education Model, Value, Silent Book.

Giriş

Yaşayan bir varlık olarak insan yalnızca fiziksel değil bilişsel, duygusal, sosyal olarak da sürekli gelişmektedir. Bu gelişimin önemli eşlikçileri aile, toplum, eğitim ve öğretim süreçleridir. Bahsi geçen tüm etkenlerin ortak noktası belirli değerleri bünyesinde barındırmasıdır. Birey, ilk sosyal çevresi sayılan ailesinden başlayarak toplumda değerlerle temas etmekte ve bu değerleri benimsemeye başlamaktadır (Candemir vd., 2022). Değerlerin içselleştirilmesinde toplumsal bir kurum olan okul önemli bir rol oynamaktadır. Değerin birey tarafından benimsenmesi için belirli bir süreçte ihtiyaç duyulmaktadır. Bu süreçte de aileler, sosyal çevre, sosyal medya, okullar, öğretmenler ve öğretim programları birlikte çalışmaktadır (Hatay Uçar ve Çetinkaya, 2021). Özellikle 2005 öğretim programlarında değerlerin öneminin vurgulandığı ve kişisel nitelikler başlığı altında onlara yer verildiği görülmektedir. Ancak değerler, 2017 taslak öğretim programlarında yoğun bir şekilde yer almıştır (Batmaz ve Erdoğan, 2019; Kart ve Şimşek, 2020). Değerlerin tüm öğretim kademelerinde yaygınlaştırılması ve daha sistemli bir şekilde uygulanarak öğretim programlarında ayrı bir başlık altında ele alınması vurgulanmıştır (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB], 2017). 2018 öğretim programlarında değerler, “Değerlerimiz” başlığı altında ele alınmış ve değerlerimiz, “öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkelere toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları

bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.” şeklinde ifade edilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Bu öğretim programlarında değerlerimiz başlığı altında adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik kök değerlerine yer verilmiştir. Nisan 2024 yılı itibariyle Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli doğrultusunda öğretim programları hazırlanmış, kamuoyuyla paylaşılmış ve 2024-2025 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programları, “erdemli insanı yetiştirmek için erdemlerin alt boyutları olan değerleri ve eylemlerini programlar arası bileşenler olarak ele almaktadır. Böylece değerler programın diğer öğelerinden, becerilerden ve alan içeriğinden ayrı bir şekilde değil programa kaynaşık olarak işlenmektedir” (MEB, 2024). 2024 öğretim programlarında “Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi”nde değerler, sorumluluk, adalet ve saygı çatı değerleri etrafında toplanmakta ve diğer bütün değerlerle yoğun kesişim noktaları bulunan değer yapılarını ifade etmektedir. Ayrıca tasarruf, sabır, mahremiyet, mütevazılık, sağlıklı yaşam, çalışkanlık, sevgi, dostluk, özgürlük, dürüstlük, vatanseverlik, yardımseverlik, aile bütünlüğü, temizlik, duyarlılık, estetik ve merhamet değerleri yer almaktadır (MEB, 2024).

Alanyazında değer kavramıyla ilgili farklı perspektiflerden tanımların yapıldığı görülmektedir. Aral’a (2012) göre değerler, sosyal ve duyuşsal birikimin neticesinde oluşmaktadır. Akbaş (2008) değer kavramını bireyin çevresiyle etkileşimi sonucu içselleştirdiği ve davranışlarını yönlendiren standartlar olarak ifade ederken Sapsağlam (2015) ise değerler kavramını bireyin düşünce ve davranışlarında iç kontrolü sağlayan ilkeler olarak tanımlamaktadır. Elbir ve Bağcı (2013) da değerleri genelde inanılan, arzu edilen ve davranışlar için bir ölçüt olarak kullanılan olgular, bireyin topluma uyumunu sağlayan standartlar olarak ifade etmektedir. Değerler neyin, hangi ve nasıl davranışların iyi, güzel, doğru ve kutsal; neyin, hangi ve nasıl davranışların da böyle olmadığına dair inanç ve kabullerdir (Aranlı vd., 2023). Aydın ve Akyol (2012) da değerlerin toplumsal hayatı etkileyen rolüne değinerek değerlere hem sosyal hayatı biçimlendiren bir olgu yönüyle bakmakta hem de hukuk, din, dil, sanat gibi tüm kültürel olguların temelinde bir değer yapısının varlığına dikkat çekmektedir. Cihan (2014) da toplumun ve toplumda yer alan her bireyin birbiri içinde olumlu ilişkiler kurması, yürütebilmesi ve var olan ilişkilerini güçlendirebilmesi için değerlerin varlığını kritik görmektedir. Ayrıca, hızla değişen dünyada yeni toplumsal düzenin

sağlıklı işleyebilmesi için değerlerin de bu tür düzenlemelerle uyumlu olması gerekmektedir (Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000). Değerlerle ilgili farklı ifadeler bulunmakla birlikte değerler, bireyin sosyal çevresi ile temas ettiği andan itibaren oluşmaya başlayan hem bireysel hem de toplumsal olarak ürettiği, koruduğu ve geliştirdiği tutumlar olarak ifade edilebilir.

Değerlerin bireye kazandırılması ise değerler eğitiminin varlığı ile mümkün olmaktadır (Demircioğlu, 2023). Eğitim, bireye yalnızca akademik anlamda değil aynı zamanda sağlıklı karaktere ve değerlere yönelik girdiler de sunmaktadır (Atabey ve Ömeroğlu, 2016). Yeşil ve Aydın (2007) da bireyin değerlerin farkına varmasının ve benimsemesinin, yeni değerler oluşturmasının ve bu değerlere göre kişiliğini oluşturarak bunu davranışlarında göstermesinin değerler eğitimiyle gerçekleşeceğini vurgulamaktadır. Değerler eğitiminin amacını ise bireylerin iç dünyalarındaki en iyi özellikleri açığa çıkararak onların kendini gerçekleştirmelerinde iyi bir ahlak sahibi olmalarını sağlamaktır (Aydın ve Akyol, 2012). Değerlerin iyi bir şekilde benimsenerek yaşanabilmesi için erken yaşlardan itibaren kazandırılması önemlidir. Aile içindeki eğitimin, okul ve çevreyle bütünleşerek bir etkileşimde bulunması değerlerin kazandırılması sürecinde büyük rol oynamaktadır (Bolay, 2007). Okullar ve öğretmenler ailede kazanılan değerlerin birey tarafından benimsenmesinde önemli bir paydaştır ve öğretmenlerden değerler eğitiminde rehberlik, planlama, uygulama ve model olma gibi sorumluluklar beklenmektedir (Yalar, 2010). Bireyin toplumsal değerlere uyum sağlaması yalnız bireysel değil toplumsal bir sorumluluk olarak da kabul edilmektedir (Arslan ve Batur, 2023).

Değerler eğitiminde, öğrencilere değerleri doğrudan vermek yerine hissettirilerek, öğrencilerin ilgili değeri kendi kendine keşfetmesini sağlamak ayrı bir öneme sahiptir. Değerler eğitiminde önemli bir araç olan kitapların kullanılması ise öğrencilerin değerleri örtük bir şekilde kazanmasına olanak tanımaktadır. Ozan ve Yorulmaz (2023) da edebi eserlerdeki olaylar ve kahramanların değerlerin aktarılmasına doğrudan veya örtük olarak yardımcı olabileceğini vurgulamaktadır. Çocuğu kitabın içine çekip, kahramanları ile empati kurmasını sağlayabilen, çocuğun ilgisini çekebilen kitaplar, değerlerin kazandırılmasına yardımcı olmaktadır (Kasapoğlu, 2013; Şimşek, 2015; Ozan ve Yorulmaz, 2023). Bu kitap türlerinden biri de sessiz kitaplardır. Sessiz kitapları, “tamamı görsellerden oluşan, cümle ve kelimelerden arındırılarak görsellerin okuyucunun yorumlama yeteneğine göre şekillenmesini esas alan yeni bir edebi tür olarak tanımlamak mümkündür.” (Atasagun, 2022). Sessiz kitaplar yalnızca resimlerden

oluşmakta ve kitabın konusu, ana fikri ise bu çizimlerin içerisinde yoruma açık ve örtük biçimde verilmektedir. Bu türde görsellerin okunması, imgelerin okunmasıdır ve çizilen illüstrasyonlar da kelimeler gibi okunabilmektedir (Yüksel Gemalmayan, 2011). Kelimelerin yoksunluğu ise sessiz kitapları, yorumlamada esnek bir tür haline getirmektedir. Bireyler kelimelerden, cümlelerden benzer anlamlar çıkarırken görseller farklı yorumlara son derece açıktır. Büyükköse'ye (2020) göre kitap denince zihinde canlanan “okumak” eylemi sessiz kitaplar için “yorumlamak” biçiminde farklı bir boyut kazanmaktadır. Okuyucu/yazar kitabı her okuyuşunda kendini farklı bir karakterin yerine koyabilir, böylece bir kitaptan onlarca öykü üretebilir. Atasagun (2022) da çalışmasında kitaplar yoluyla verilmek istenen mesajların sessiz kitapların varlığı ile kelimelerden ziyade görsellere dönüştüğünden bahsetmektedir. Sessiz kitapların sunduğu bu özgür alan ise çocukların en temelde kendilerini ifade etme becerilerine olumlu katkı sağlamaktadır. Çünkü sessiz kitapla birlikte çocuğa sınırları net bir biçimde çizilmemiş bir malzeme verilmektedir, çocuktan beklenen ise bu malzemeyi kendi yaratım gücüne göre yorumlamaktır. Kapusuz'a (2018) göre de hayal gücü eksildikçe bireyler yetişkin olarak kabul edilmekte, sınırlar çocuklara küçük yaştan itibaren dikte edilmekte ve boyama kitaplarında yer alan taşırmadan boyamaya yönelik uyarılar, kitapların kelimelerle verdiği mesajlar ise çocuklar için erken yaşta çizilen sınırlara iyi birer örnek teşkil etmektedir. Sessiz kitaplar ise eğitimde “bilgiyi direkt olarak öğrenene verme” fikrine karşı bir duruş sergilemektedir. Özen (2022) de didaktik kitaplar yalnız yazarın okuyucuya vermek istediği mesajı sunar, okuyucunun yorumuna, eleştirel düşüncelerine ihtiyaç duymaz. Bu da okuyucuda belirtilen deneyimlerin gerçekleşmesini engellemektedir. Grilli ve Terrusi (2014) çalışmasında sessiz kitapların yalnız kendini ifade etme becerisine değil, dil öğrenmeyi ve yaratıcılığı da desteklediğini ifade etmektedir. Sessiz kitapların bir diğer özgürlük alanı hitap ettiği herhangi bir yaş grubunun bulunmamasıdır. Özen (2022) de sessiz kitapları, her yaştan insanların okuyabileceğini ve kendi kelimeleriyle hikâyelerini oluşturabileceğini vurgulamaktadır. Güleriyüz (2006) çalışmasında, yaşla birlikte kitaplarda yer alan çizimlerin azaltılması fikrine karşı çıkmaktadır. Çünkü çocuklar ve yetişkinler için yazılan kitapların en belirgin farklılığı dil ve anlatım yönündendir. Ancak sessiz kitaplar için dil ve anlatım yönünden bir ayırımdan bahsetmek mümkün olmamaktadır. Torun (2016) da sessiz kitaplara ilişkin yazısında sessiz kitapların farklı yaş gruplarına etkileşimli bir yaratıcı okuma deneyimi sunduğuna değinmektedir. Sessiz kitapların içerdiği mesajı kelimeler yerine görsellerle ifade etmesi onları aynı zamanda da evrensel bir biçime dönüştürmektedir. Çünkü kitapların dün-

yanın farklı yerlerinde, farklı dil ve kültüre sahip bireylerce okunmamasında dil faktörünün etkisi bulunmaktadır (Büyükköse, 2020). Çayır ve İşler (2023) de sessiz kitapların paylaşılmasında kültürün ve dilin etkisizliğine değinmektedir.

Değerler eğitimi ile ilgili alan yazında birçok çalışmanın (Batmaz ve Erdoğan, 2019; Yurtbakan ve Batmaz, 2023; Meydan, 2014; Özbek ve Erzen, 2023; Arslan ve Batur, 2023) yapıldığı görülmektedir. Ancak sessiz kitaplardan oluşturulan hikâyelerdeki değerlerin incelenmesine yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu bağlamda düşünüldüğünde, içinde değerlerin belirgin biçimde bulunduğu sessiz kitaplarla çocukların kendi hikâyelerini yazmalarını istemek ve yazarları kendi oldukları kitaplarda ilgili değerleri fark etmek de anlamlı bir beklenti olabilir. Bu çalışmanın, sessiz kitapların bilinirliğine ve kullanımının yaygınlaştırılmasına katkı sunacağı aynı zamanda değerler eğitime sessiz kitaplar yolu ile yeni bir bakış açısı sunacağı düşünülmektedir. Araştırmada sessiz kitaplardan faydalanılma nedeni, sessiz kitapların çocukların kendilerini ifade etmeleri açısından daha geniş bir alan sunması, çocuğun kendine ait görüşlerini ve hayal dünyasını ortaya çıkarması, çocuklara değerleri direkt olarak öğretmek yerine kendilerinin fark edebilmelerine, hikâyeler üzerinden yola çıkarak ilgili değere kendi çabaları ulaşmalarına olanak tanınmasıdır. Ayrıca Türkçe dersi öğretim programında belirli kazanımların öğrencileri hikâye edici metin yazmaya teşvik etmesi de sessiz kitapların seçilmesinde etkili olmuştur.

Yöntem

Araştırma Modeli

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sessiz kitaplardan oluşturdukları hikâyelerdeki değerlerin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada durum çalışması deseni kullanılmıştır. Bir veya birkaç açıklayıcı durumun nitel bir şekilde derinlemesine araştırılan durum çalışması, sınırlı olan bir sistemin nasıl çalışıp işlediğine yönelik ilgili sistemin derinlemesine ele alınmasını ve sistematik bir şekilde bilgi edinilmesini kapsamaktadır (Chmiliar, 2010; Hagan, 2006).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Yozgat İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bir ilkokuldaki dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde uygun örnekleme tekniği kullanılmıştır. Uygun örnekleme,

ulaşılması kolay veya elde mevcut olan ya da araştırmaya katılmak isteyen bireyler üzerinde gerçekleştirilen örneklemedir (Erkuş, 2017). Araştırmacıların okula kolay bir şekilde ulaşım sağlaması, öğrencilerin ve öğretmenin çalışmaya katılmaya gönüllü olması, bu örneklemin seçiminde etkili olmuştur. Çalışma grubunun betimsel özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Betimsel Özellikleri

	Cinsiyet	Sınıf Düzeyi	Yaş Ortalaması
Kız	15	4. sınıf	10
Erkek	16	4. sınıf	10

Veri Kaynakları

Çalışma kapsamında, “Fırtına”, “Elmaları Nasıl Toplarsın?”, “Nerede Bu Fil?”, “Vanessa’nın Yanındayım”, “Kimi Uçar Kimi Koşar”, “Leo’yu Affediyorum”, “Benim Adım Mavi” ve “Nerede Bu Denizyıldızı?” adlı sessiz kitaplardan oluşturulan hikâyeler çalışmanın veri kaynaklarını oluşturmaktadır. Bu kitapların seçilmesinde hem alanyazındaki çalışmalardan (Adak Özdemir ve Özdemir Beceren, 2019; Büyükköse, 2020; Özen, 2022; Sağlam, 2023) hem de uzman (sınıf eğitimi öğretim elemanları, Türkçe ve sınıf öğretmenleri) görüşlerinden yararlanılmıştır. Sessiz kitaplarla ilgili alınan uzman görüşleri doğrultusunda her bir sessiz kitabın ilişkili olduğu değerler belirlenmiş ve bu kitaplar kullanılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda belirlenen sessiz kitaplar ve ilişkili olduğu değerlere ait bilgiler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Sessiz Kitaplar ve İlişkili Değerler Ait Bilgiler

No	Sessiz Kitaplar	İlişkili Değerler	Yayınevi	Yazar
1	“Fırtına”	Merhamet, sevgi, duyarlılık, yardımseverlik	Hippo Kitap	Guojing
2	“Elmaları Nasıl Toplarsın?”	Yardımseverlik, sevgi	Redhouse Kidz Yayınları	Aytül Akal
3	“Nerede Bu Fil?”	Duyarlılık, merhamet, sorumluluk	Redhouse Kidz Yayınları	Barroux
4	“Vanessa’nın Yanındayım”	Duyarlılık, merhamet, yardımseverlik, dostluk	Redhouse Kidz Yayınları	Kerascoet
5	“Kimi Uçar Kimi Koşar”	Mahremiyet, saygı, dostluk	Desen Yayınları	Can Göknil
6	“Leo’yu Affediyorum”	Merhamet, sevgi, dostluk, sabır	Redhouse Kidz Yayınları	Kerascoet
7	“Benim Adım Mavi”	Sevgi, merhamet, yardımseverlik, dostluk	Timaş Çocuk Yayınları	Irene Guglielmi
8	“Nerede Bu Denizyıldızı?”	Duyarlılık, temizlik, sorumluluk, merhamet	Redhouse Kidz Yayınları	Barroux

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışma kapsamında verilerin elde edilmesinde etik kurul (Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu 21.12.2023 tarihli ve 09/19 sayılı) ve çalışma izinleri alınmıştır. Ayrıca çalışmanın yapıldığı okul yönetimi ve sınıf öğretmeniyle görüşülmüş ve çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra her hafta belirlenen bir sessiz kitap için öğrencilerin hikâye oluşturmaları istenmiştir. Oluşturulan hikâyelerin incelenmesinde araştırmacılar tarafından geliştirilen ve uzman (sınıf eğitimi alanında iki öğretim üyesi) görüşleri alınan “Değer İnceleme Formu” kullanılmıştır (Ek-1). Bu formun sütun kısmında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem çerçevesinde yer alan değerler bulunurken satır kısmında ise öğrenci kodları yer almaktadır. Öğrencilerin oluşturduğu hikâyeler “Değer İnceleme Formu” kullanılarak ilgili sessiz kitap doğrultusunda her hafta incelenmiş ve sekiz sessiz kitapla birlikte bu süreç devam etmiştir. Çalışmaya ilişkin uygulama takvimi Tablo 3’te verilmiştir. Verilerin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem çerçevesinde yer alan değerler doğrultusunda incelenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma esnasında yararlanılan görüşme, gözlem, belge gibi veri toplama araçlarında yer alan sorular veya konu temelinde gerçekleştirilen analiz tekniği, betimsel analizdir (Ekiz, 2020). Analiz sonucunda sınıf ve Türkçe eğitimi alanındaki uzmanlar, öğrencilerin sessiz kitaplardan oluşturdukları hikâyeleri Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem çerçevesinde yer alan değerler doğrultusunda incelemiştir. Uzmanlar hikâyeleri değerler doğrultusunda incelemiş, değerleri hikâyelerde yer alan ifadelerle ilişkilendirmiş ve bir cümlede yer alan ifadeye ilişkin birden fazla değerle de ilişkilendirmede bulunmuştur. Bu değerlerle yapılan ilişkilendirmelerde değerlere ilişkin süreç bileşenleri de gözetilmiştir. Örneğin, bulgular kısmında da yer alan “... Leo, Mert’e çok üzgün olduğunu ve yanlışlıkla kâğıtlarını suya düşürdüğünü söyledi. Mert Leo’yu anlayışla karşıladı ve onu affetti.” ifadesi Erdem Değer Eylem Modeli’nde belirtilen “yanlış karar ve davranışlarının telafisi için çaba gösterir” süreç bileşeniyle ilişkilendirilerek sorumluluk değeri olarak ifade edilmiştir. Ayrıca “... Leo Kerem’e yaptıklarından dolayı ne kadar üzgün olduğunu söyleyip özür diledi. Kerem Leo’nun özrünü kabul etti.” ifadesi de “hata yaptığında özür dilemenin bir erdem olduğunu bilir” süreç bileşeniyle ilişkilendirilerek saygı değeri olarak belirtilmiştir. Ancak her iki cümlede de sorumluluk ve saygı değerinin yer aldığı düşünülerek değer inceleme formuna her iki değerde işaretlenmiş ancak doğrudan alıntılarda o ifadeye karşılık olarak bir değer yazılmıştır. Uzman görüşleri

arasındaki uyum Miles ve Huberman'ın (1994) kodlama güvenilirliği formülüyle belirlenmiştir. Miles ve Huberman'ın (1994) kodlama güvenilirliği ortak kodların, ortak kodlar ile ortak kodlara uymayan kodların toplamına bölünmesinden sonra 100 ile çarpılması ile elde edilmektedir. Kodlamalar arasındaki birkaç farklılık uzmanlar tarafından tekrar değerlendirilmiş ve kodlama uyumu sağlanmıştır. Ayrıca öğrencilerin sessiz kitaplardan oluşturdukları hikâyelerden doğrudan alıntılar yapılmış ve öğrenciler $\bar{O}_{1,2,3,...,31}$ şeklinde kodlanmıştır.

Tablo 3: Uygulama Takvimi	
Haftalar	Sessiz Kitaplar
1. Hafta	Fırtına
2. Hafta	Elmaları Nasıl Toplarsın?
3. Hafta	Nerede Bu Fil?
4. Hafta	Vanessa'nın Yanındayım
5. Hafta	Kimi Uçar Kimi Koşar
6. Hafta	Leo'yu Affediyorum
7. Hafta	Benim Adım Mavi
8. Hafta	Nerede Bu Denizyıldızı?

Bulgular

Çalışmanın bu kısmında öğrencilerin “Fırtına”, “Elmaları Nasıl Toplarsın?”, “Nerede Bu Fil?”, “Vanessa'nın Yanındayım”, “Kimi Uçar Kimi Koşar”, “Leo'yu Affediyorum”, “Benim Adım Mavi” ve “Nerede Bu Denizyıldızı?” adlı sessiz kitaplarından oluşturdukları hikâyeler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem çerçevesinde yer alan değerler doğrultusunda incelenmiş ve ortaya çıkan bulgular sunulmuştur.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin “Fırtına” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerlere ilişkin bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: “Fırtına” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerdeki değerler		
Değerler	Öğrenciler	Frekans (f)
Duyarlılık	$\bar{O}_{1,3,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31}$	28
Merhamet	$\bar{O}_{1,3,4,6,7,8,10,11,12,13,14,15,16,17,18,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,31}$	26
Sevgi	$\bar{O}_{1,3,4,5,6,7,8,10,11,12,13,14,15,16,17,18,20,21,22,23,24,26,27,28,29}$	25
Dostluk	$\bar{O}_{1,5,6,7,9,10,12,15,17,24,26,27,29}$	13
Yardımseverlik	$\bar{O}_{4,8,16,29,31}$	5
Sabır	$\bar{O}_{9,17,26,27}$	4

Tablo 4'e göre, öğrencilerin "Fırtına" adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerler incelendiğinde, öğrencilerin oluşturduğu hikâyelerde sabır, merhamet, duyarlılık, dostluk, sevgi ve yardımseverlik değerleri olmak üzere altı değer ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (f=28) "Fırtına" adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerinde en fazla duyarlılık değerine yer verdikleri görülmüştür. Dört öğrencinin ise oluşturdukları hikâyelerde sabır değerine yer verdikleri bulunmuştur. Öğrencilerin oluşturdukları hikâyelerdeki değerlerle ilgili yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

"... Kadın köpeği bulup sevmeye başlamış. Sonra kadın köpeği alıp evine götürmüş ve evde de bir güzel sevmiştir." (Ö₇ - Sevgi)

"... Birsen Hanım köpeği görünce onu eve almış. Onu su ve mama ile beslemiş, onu yıkamış ve ona Peluş ismini vermiş." (Ö₁₆ - Yardımseverlik)

"... Küçük kız yine Fındık (köpek) ile oynamaya çalıştı ama Fındık yine küçük kız ile oynamadı. Küçük kız artık pes edecekti ama etmedi." (Ö₂₈ - Sabır)

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin "Elmaları Nasıl Toplarsın?" adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerlere ilişkin bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: "Elmaları Nasıl Toplarsın?" adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerdeki değerler		
Değerler	Öğrenciler	Frekans (f)
Yardımseverlik	Ö _{2,3,5,6,7,8,9,10,11,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31}	28
Sevgi	Ö _{10,13,15,19,20,22,23,24,27,31}	10
Dostluk	Ö _{13,15,24,26,27,31}	6

Tablo 5'e göre, öğrencilerin "Elmaları Nasıl Toplarsın?" adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerler incelendiğinde, öğrencilerin oluşturduğu hikâyelerde yardımseverlik, sevgi ve dostluk değerleri olmak üzere üç değer ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (f=28) "Elmaları Nasıl Toplarsın?" adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerinde en fazla yardımseverlik değerine yer verdikleri görülmüştür. Altı öğrencinin ise oluşturdukları hikâyelerde dostluk değerine yer verdikleri bulunmuştur. Öğrencilerin oluşturdukları hikâyelerdeki değerlerle ilgili yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

"... Maymun hayvanlara elma dolu sepeti atınca içinde bir mutluluk ve sevinç oluştu. Hayvanlar birbirleriyle elmaları paylaşarak mutlu oluyorlar." (Ö₁₅ - Yardımseverlik)

"... Maymun sepet sepet elmayı arkadaşlarına dağıttı. Herkes güzelce elmayı yedikten sonra maymuna teşekkür etti." (Ö₂₄ - Sevgi)

“... Maymun hayvanların elmaları yiyemediğini görünce çok üzülüyor. Ve elmaları toplayarak onları mutlu etmek istiyor. Onlar da maymunla arkadaş oluyorlar.” (Ö₂₇ - Dostluk)

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin “Nerede Bu Fil?” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerlere ilişkin bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: “Nerede Bu Fil?” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerdeki değerler		
Değerler	Öğrenciler	Frekans (f)
Duyarlılık	Ö _{1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,31}	29
Merhamet	Ö _{13,14,15,16,18,22,23,24,26,27,29,31}	12
Dostluk	Ö _{1,23}	2
Özgürlük	Ö ₄	1

Tablo 6’ya göre, öğrencilerin “Nerede Bu Fil?” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerler incelendiğinde, öğrencilerin oluşturduğu hikâyelerde duyarlılık, merhamet, dostluk ve özgürlük değerleri olmak üzere dört değer ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (f=29) “Elmaları Nasıl Toplarsın?” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerinde en fazla duyarlılık değerine yer verdikleri görülmüştür. Bir öğrencinin ise oluşturduğu hikâyelerde özgürlük değerine yer verdikleri bulunmuştur. Öğrencilerin oluşturdukları hikâyelerdeki değerlerle ilgili yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

“... Ormanlar sadece ağaçlardan ibaret değildir. Ormanları kurtararak birden fazla canlıyı kurtarmış oluruz.” (Ö₁₄ - Duyarlılık)

“... Hayvanların yaşam alanı git gide küçülüyordu ve bu yüzden üzülüyorlardı. Fil, yılan ve papağan artık kalacak yer ve mutluluk istiyordu.” (Ö₁₅ - Merhamet)

“... Yılan, fil ve papağan yeni bir ormana gitmişlerdi. Orada çok mutlu yaşamış ve yeni arkadaşlar bulmuşlardı.” (Ö₂₃ - Dostluk)

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin “Vanessa’nın Yanındayım” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerlere ilişkin bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: “Vanessa’nın Yanındayım” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerdeki değerler		
Değerler	Öğrenciler	Frekans (f)
Duyarlılık	Ö _{1,2,3,4,5,6,8,9,10,11,12,13,14,15,17,18,19,20,21,22,23,26,27,29,30,31}	26
Merhamet	Ö _{1,2,3,4,5,6,8,9,10,12,13,14,15,17,18,19,22,23,25,26,27,31}	22
Dostluk	Ö _{1,2,3,5,6,8,12,13,14,15,17,18,21,22,23,26,27}	17
Sorumluluk	Ö _{1,4,8,15,26,27,29}	7
Yardımseverlik	Ö _{14,15,22,25,26,27}	6

Tablo 7’ye göre, öğrencilerin “Vanessa’nın Yanındayım” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerler incelendiğinde, öğrencilerin oluşturduğu hikâyelerde duyarlılık, merhamet, dostluk, sorumluluk ve yardımseverlik değerleri olmak üzere beş değer ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (f=26) “Vanessa’nın Yanındayım” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerinde en fazla duyarlılık değerine yer verdikleri görülmüştür. Altı öğrencinin ise oluşturduğu hikâyelerde yardımseverlik değerine yer verdikleri bulunmuştur. Öğrencilerin oluşturdukları hikâyelerdeki değerlerle ilgili yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

“... Bir çocuk Vanessa’ya kötü şeyler söylüyordu. Vanessa’nın çok üzülüğünü fark ettim. Bir şeyler yapmalıydım.” (Ö₁₂ - Duyarlılık)

“... Diğer arkadaşları kabadayılık yapan Mahmut’u protesto ettiler. Okula gidip şöyle söylediler ‘Zorba olma kanka ol!’.” (Ö₄ - Merhamet)

“... Vanessa’nın yaşadığı durumun çok kötü olduğunu söyleyerek diğer arkadaşlarının onunla arkadaş olmasını istedi.” (Ö₂₂ - Dostluk, Yardımseverlik)

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin “Kimi Uçar Kimi Koşar” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerlere ilişkin bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: “Kimi Uçar Kimi Koşar” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerdeki değerler		
Değerler	Öğrenciler	Frekans (f)
Dostluk	Ö _{1,2,3,4,6,7,8,9,10,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,25,26,27,29,31}	26
Sevgi	Ö _{1,2,3,6,10,14,15,17,18,19,21,22,23,26,27,29,31}	17
Saygı	Ö _{10,12,18,22,26,31}	6
Yardımseverlik	Ö ₈	1
Mütevazılık	Ö ₁₈	1

Tablo 8’e göre, öğrencilerin “Kimi Uçar Kimi Koşar” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerler incelendiğinde, öğrencilerin oluşturduğu hikâyelerde dostluk, sevgi, saygı, yardımseverlik ve mütevazılık değerleri olmak üzere beş değer ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (f=26) “Kimi Uçar Kimi Koşar” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerinde en fazla dostluk değerine yer verdikleri görülmüştür. Birer öğrencinin ise oluşturduğu hikâyelerde yardımseverlik ve mütevazılık değerlerine yer verdikleri bulunmuştur. Öğrencilerin oluşturdukları hikâyelerdeki değerlerle ilgili yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

“... Kuş demiş ki bana uçmayı öğretir misiniz? Diğeri uçmayı öğretmeyi kabul etmiş.” (Ö₈ - Yardımseverlik)

“... O (deve kuşu) büyüktü ama ben (karga) küçüktüm. Ancak o benim hep en yakın arkadaşım. O koşuyor ben uçuyordum ama yine de mutluyduk. İşte o zaman gerçek arkadaşlık kavramını anladım. Hepimiz farklıyız ama bu bizim arkadaş olmamıza engel değil diye düşündüm. Sakın ha sakın unutmayın, farklılıklar bizi güzelleştirir. Farklı dünya güzel dünyadır. Bu yüzden kendinizden mutlu olmalısınız.” (Ö₁₈ - Dostluk, Sevgi, Saygı, Mütevazılık)

“... Bu iki kuşu gören diğer hayvanlar farklı kişilerin arkadaş olabileceğini ve farklı olanlara saygılı olmayı öğrenmişler.” (Ö₃₁ - Saygı)

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin “Leo’yu Affediyorum” adlı sessiz kitap-
tan oluşturdukları hikâyelerdeki değerlere ilişkin bulgular Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: “Leo’yu Affediyorum” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerdeki değerler

Değerler	Öğrenciler	Frekans (f)
Sorumluluk	Ö _{1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,17,18,19,20,21,22,23,24,25,27,28,29,30,31}	29
Saygı	Ö _{1,2,3,4,5,7,8,9,10,12,13,14,15,17,18,19,21,22,23,24,25,26,27,28,29,31}	26
Merhamet	Ö _{1,2,3,4,5,7,8,9,10,12,13,14,15,17,18,19,22,23,24,25,26,27,28,29,31}	25
Dostluk	Ö _{2,5,6,8,9,10,11,12,13,14,15,17,18,19,20,22,23,24,26,27,28,29,30,31}	24

Tablo 9’a göre, öğrencilerin “Leo’yu Affediyorum” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerler incelendiğinde, öğrencilerin oluşturduğu hikâyelerde sorumluluk, saygı, merhamet ve dostluk değerleri olmak üzere dört değer ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (f=29) “Leo’yu Affediyorum” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerinde en fazla sorumluluk değerine yer verdikleri görülmüştür. 24 öğrencinin ise oluşturduğu hikâyelerde dostluk değerine yer verdikleri bulunmuştur. Öğrencilerin oluşturdukları hikâyelerdeki değerlerle ilgili yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

“... Leo, Mert’e çok üzgün olduğunu ve yanlışlıkla kâğıtlarını suya düşürdüğünü söyledi. Mert Leo’yu anlayışla karşıladı ve onu affetti.” (Ö₂₄ - Sorumluluk)

“... Leo Kerem’e yaptıklarından dolayı ne kadar üzgün olduğunu söyleyip özür diledi. Kerem Leo’nun özrünü kabul etti.” (Ö₁ - Saygı)

“... Tüm kâğıtlarım mahvolduğu için çok üzgündüm ama Leo da en az benim kadar üzgündü. Benimle barışmak için yanına çağırdığında gitti ona kızgınlığım geçmişti bu yüzden onunla barışmaya karar verdim.” (Ö₁₂ - Merhamet)

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin “Benim Adım Mavi” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerlere ilişkin bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: “Benim Adım Mavi” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerdeki değerler		
Değerler	Öğrenciler	Frekans (f)
Merhamet	Ö _{4,5,8,9,10,11,12,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31}	25
Dostluk	Ö _{4,5,6,7,8,10,11,12,14,16,17,18,19,20,21,23,24,25,26,27,28,29,30,31}	24
Sevgi	Ö _{10,11,12,15,16,17,18,19,20,22,23,24,25,26,27,30,31}	17
Estetik	Ö _{9,10,11,12,15,16,17,18,20,23,24,26,27,30,31}	15

Tablo 10’a göre, öğrencilerin “Benim Adım Mavi” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerler incelendiğinde, öğrencilerin oluşturduğu hikâyelerde merhamet, dostluk, sevgi ve estetik değerleri olmak üzere dört değer ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (f=25) “Benim Adım Mavi” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerinde en fazla merhamet değerine yer verdikleri görülmüştür. 15 öğrencinin ise oluşturduğu hikâyelerde estetik değerine yer verdikleri bulunmuştur. Öğrencilerin oluşturdukları hikâyelerdeki değerlerle ilgili yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

“... Yolda birbirinden farklı arılar görmüş. Bazılarının anteni uzun bazılarının kısalmış. Onlarla arkadaşlık kurmuş ve orada kimse kimseyle dalga geçmemiş.” (Ö₁₀ - Dostluk, Sevgi)

“... Mavi arı gördüğü böceklerin hepsinin birbirinden farklı olabileceğini ama birbirini küçümsemediğini fark etmiş. Çok mutlu olmuş ve onlarla arkadaş olmuş.” (Ö₃₁ - Estetik, Dostluk)

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin “Nerede Bu Denizyıldızı?” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerlere ilişkin bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: “Nerede Bu Denizyıldızı?” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerdeki değerler		
Değerler	Öğrenciler	Frekans (f)
Duyarlılık	Ö _{1,3,4,8,10,14,15,17,18,20,21,24,26,28,29,30}	16
Merhamet	Ö _{1,4,8,10,14,15,17,18,24,26,28,29}	12
Temizlik	Ö _{8,10,14,15,18,24,28,29}	8
Saygı	Ö _{8,10,15,18,21,24,28}	7

Tablo 11’e göre, öğrencilerin “Nerede Bu Denizyıldızı?” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerdeki değerler incelendiğinde, öğrencilerin oluşturduğu hikâyelerde duyarlılık, merhamet, temizlik ve saygı değerleri olmak üzere dört değer ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin önemli bir kısmının (f=16) “Nerede Bu Denizyıldızı?” adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerinde en fazla duyarlılık

değerine yer verdikleri görülmüştür. Yedi öğrencinin ise oluşturduğu hikâyelerde saygı değerine yer verdikleri bulunmuştur. Öğrencilerin oluşturdukları hikâyelerdeki değerlerle ilgili yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

“... Balina artık dayanamadı ve kafasıyla tüm çöpleri itmeye başladı. Duygularını anlıyorum, düşünüsenize biri sizin evinizin etrafına hep çöp atıyor. Ben de çok üzülürdüm.” (Ö₁₈ - Duyarlılık)

“... Pinu, denizyıldızı, balık tonton ve denizanası Çino çok üzgünmüş. Çünkü artık okyanus, okyanus olmaktan çıkıp bir çöplüğe dönmüş.” (Ö₁₀ - Merhamet)

“... İnsanlar artık denizleri ve çevreyi temiz tutacağına dair kendilerine söz vermişler.” (Ö₁₈ - Temizlik)

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Öğrencilerin “Fırtına”, “Elmaları Nasıl Toplarsın?”, “Nerede Bu Fil?”, “Vannessa’nın Yanındayım”, “Kimi Uçar Kimi Koşar”, “Leo’yu Affediyorum”, “Benim Adım Mavi” ve “Nerede Bu Denizyıldızı?” adlı sessiz kitaplarından oluşturdukları hikâyeler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem çerçevesinde yer alan değerler doğrultusunda incelenmiştir. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin Fırtına adlı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerde sabır, merhamet, duyarlılık, dostluk, sevgi ve yardımseverlik değerlerine ulaşılmıştır. Katılımcıların bu değerlere yer vermesinde kitabın ana karakterlerini bir köpek- le bir kadının paylaşması ve insan-hayvan ilişkisi ekseninde ilerleyen görselle- re yer verilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların ana karakter- rin kararlı ve sabırlı davranmasına yönelik cümleleri sabır değeriyle, kadının veya köpeğin duygularına yer verdikleri cümleler merhamet değeriyle, köpeğin içinde bulunduğu zor duruma yönelik cümleleri duyarlılık değeriyle, kadının köpeğe yardım ettiği, ona sevgi gösterdiğine yönelik cümleler ise sırasıyla yardımseverlik ve sevgi değerleriyle, kadın ve köpek arasında çizimlerde genel olarak ifade edilen arkadaşlık kurma çabasına yönelik cümleler ise dostluk değeriyle ilişkilendirilmiştir. Sağlam (2023) da sessiz kitaplarda yer alan karakterleri tasarım ilkelerine göre incelediği çalışmasında Fırtına adlı sessiz kitaba değinmekte ve kitabın sevgi, güven, kararlılık ve nezaket değerlerini ana fikir olarak aldığını vurgulamaktadır. Aydın ve Öksüz’ün (2021) çocuk kitaplarında değerleri incelediği çalışmasında da çocuk kitaplarında kurguların sevgi ve duyarlılık değeriyle ilişkili bir biçimde kurulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Gençler ve Doğan Kahtalı’nın (2022) Şermin Yaşar kitaplarını değerler açısından incelediği çalışmasında sevgi değeri başta olmak üzere sorumluluk, saygı, yardımseverlik, dostluk, sabır değerlerine kitaplarda yer verdiği görülmektedir.

“Elmaları Nasıl Toplarsın?” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerde yardımseverlik, sevgi ve dostluk değerlerine ulaşılmıştır. Katılımcıların bu değerlere yer vermesinde kitabın ana karakterlerinin hayvanlardan oluşması ve hayvan karakterleriyle birlikte paylaşma, yardımseverlikle ilgili görsellere kitapta yer verilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların kitabın karakterlerinden biri olan maymunun diğer arkadaşları ile topladığı elmaları paylaşmasına ve arkadaşlarını mutlu etme çabasına yönelik cümleler sırasıyla yardımseverlik, sevgi ve dostluk değerleriyle ilişkilendirilmiştir. Sağlam (2023) sessiz kitaplarda yer alan karakterleri tasarım ilkelerine göre incelediği çalışmasında “Elmaları Nasıl Toplarsın?” adlı sessiz kitaba değinmekte ve kitabı paylaşma değeriyle ilişkilendirmektedir. Abacı ve İnce Samur (2024) tarafından yapılan çalışmada da çocuk kitaplarında en çok sevgi değerine yer verildiği görülmüştür. Pilav ve Orhan (2020) tarafından 6-12 yaş grubu TÜBİTAK çocuk kitaplarının değerlere yönelik incelendiği çalışmada ise kitaplarda sevgi, dostluk, saygı olmak üzere birçok değer yer aldığı görülmektedir.

“Nerede Bu Fil?” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerde duyarlılık, merhamet, dostluk ve özgürlük değerlerine ulaşılmıştır. Katılımcıların bu değerlere yer vermesinde kitabın hayvanlar, çevre ve doğal yaşamın korunmasıyla ilgili görsellere yer vermesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların ormanların korunmasına ve hayvanların duygularına yönelik cümleleri duyarlılık ve merhamet değerleriyle, hayvanların yaşam alanına müdahalenin olumsuzluğundan bahsettikleri cümleler özgürlük değeriyle, kitap kurgusunda yer almamasına rağmen katılımcıların arkadaşlığa yönelik vurgularının bulunduğu cümleler dostluk değeriyle ilişkilendirilmiştir. Büyükköse (2020) de çalışmasında “Nerede Bu Fil?” adlı sessiz kitabı incelemiş ve bu kitapla çocukların güzel bir çevreye, temiz bir çevreye ilgi çekmelerinin amaçlandığını vurgulamıştır. Ayrıca bu kitaplarla çocukların doğayı seven ve koruyan çocuklar olarak duyarlılıklarının oluşması gerektiği de belirtilmiştir. Adak Özdemir ve Özdemir Beceren (2019), sessiz kitapların niteliğini ve çocuklarının sessiz kitap kullanımlarını incelediği çalışmada “Nerede Bu Fil?” adlı kitaba değinmekte, kitabın hayvanlardan oluşmasını çocuğa görelilik ilkesi açısından olumlu bulurken karakterlerin duygulara yönelik ifadelerinin net olmaması ve denizi kirletme işinin herhangi bir karakterle birlikte anlatılmamasının kitabın sınırlayıcı yönlerinden olduğunu belirtmektedir.

“Vanessa’nın Yanındayım” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerde duyarlılık, merhamet, dostluk, sorumluluk ve yardımseverlik değerlerine ulaşılmıştır. Katılımcıların bu değerlere yer vermesinde kitabın okul ve arkadaşlık ilişkileri çerçevesinde ilerleyen, okulda ortaya çıkan olumsuz bir durum üzerinden arkadaşlık kavramını irdeleyen görsellere yer vermesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların oluşturduğu hikâyelerde ana karakterin hislerine ve düşüncelerine

yer vermesi duyarlılık değeriyle, ana karakterin yaşadığı olumsuz durumu değiştirmekten bahsettikleri cümlelerle merhamet değeriyle, kurguda arkadaşlıktan, arkadaşlara karşı sorumluluklardan ve yardımın manevi yönünden bahsetmeleri de sırasıyla dostluk, sorumluluk ve yardımseverlik değeriyle ilişkilendirilmiştir. Nitekim Özen (2022) de çalışmasında “Vanessa’nın Yanındayım” kitabıyla ilgili olarak kitabın zorbalık temalı bir kurgudan yola çıkarak arkadaşlığın önemine vurguladığını belirtmektedir. Ayrıca “Vanessa’nın Yanındayım” kitabının öteki-leştirme ve zorbalık konularını hassas bir çerçeve içerisinde ele alan kıymetli bir sessiz kitap olduğu vurgulanmıştır (Özen, 2022). Büyükköse (2020) de çalışmasında “Vanessa’nın Yanındayım” kitabının zorbalık temalı olduğundan ve kitabın ana karakterinin yaşadığı bu olumsuz durum karşısında karaktere destek olan arkadaşlarının bulunduğu bahsetmektedir. Durmaz ve Yorulmaz’ın (2022) 25 ödüllü resimli çocuk kitabını değerler açısından incelediği çalışmada ilgili kitaplarda en sık dostluk değeri olmak üzere kararlılık, dayanışma, nezaket, yardımseverlik değerlerinin kitaplarda sıkça yer aldığı sonucuna ulaşmıştır.

“Kimi Uçar Kimi Koşar” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerde dostluk, sevgi, saygı, yardımseverlik ve mütevazılık değerlerine ulaşılmıştır. Katılımcıların bu değerlere yer vermesinde kitabın ana karakterlerini birbirinden farklı iki kuştan oluşması ve bu iki kuşun farklılıklarına dikkat çeken bir çerçevede ilerleyen görsellere yer verilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların oluşturduğu hikâyelerde karakterlerin birbirine yardım etmesine yönelik cümleler yardımseverlik değeriyle, arkadaşlık kurmalarına yönelik cümleleri dostluk değeriyle, farklılıklara yönelik cümleleri sevgi ve saygı değeriyle, farklılıklara rağmen kendini sevmeye yönelik cümleleri mütevazılık değeriyle ilişkilendirilmiştir. Kitapta karakter sayısının fazla olması, olay örgüsünün uzun bir süre kitapta yer alan iki karakterden yalnızca birine odaklanması, bunun yanında kitapta fazla sayıda karakterin yer alması kitabı sınırlayan yönler olarak ifade edebilir. Çünkü bu durumun katılımcıların olay örgüsünü anlamlandırmasını zorlaştırabilirken aynı zamanda da katılımcıların birbirinden farklı olay örgüleri kurgulamasına da olanak tanıyabilmektedir. Bayraktar (2022a) sessiz kitapların görsellerden oluşması ve bir metne sahip olmaması sebebiyle bu görsellerin birbirinden farklı yorumlar yapmayı mümkün kıldığını ve bir kitabın birden fazla hikâyeye kaynaklık edeceğini, okuyucunun görsellere her baktığında fark edebileceği yeni ayrıntılar olduğunu söylemektedir. Özen (2022) sessiz kitapları incelediği çalışmasında “Kimi Uçar Kimi Koşar” adlı sessiz kitaba yer vermekte, kitabın farklılıkları konu alan masalsi bir yönü olduğuna ve çocukların farklılıklar üzerine düşünmesi için didaktik olmayan bir yapıda olduğuna dikkat çekmektedir.

“Leo’yu Affediyorum” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerde sorumluluk, saygı, merhamet ve dostluk değerlerine ulaşılmıştır. Katılımcıların bu değerlere

yer vermesinde kitabın okul ortamında yaşanan olumsuz bir durumu ve karakterlerin bu duruma yönelik çözümlerini vurgulayan bir çerçevede ilerleyen görsellere yer verilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların hatalı oldukları bir durum karşısında özür dilemeye yönelik cümleleri saygı değeriyle, hatanın sorumluluğunu almaya yönelik cümleleri sorumluluk değeriyle, hatalar karşısında affedici olmaya yönelik cümleleri merhamet değeriyle, ana karakterler arasında arkadaşlık ilişkilerine yönelik cümleleri ise dostluk değeriyle ilişkilendirilmiştir. Kasap (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da incelenen çocuk kitaplarının en çok sorumluluk, adalet, sevgi, dostluk ve saygı değerlerini içerdiği görülmektedir.

“Benim Adım Mavi” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerde merhamet, dostluk, sevgi ve estetik değerlerine ulaşılmıştır. Katılımcıların bu değerlere yer vermesinde kitabın farklılıklara ve farklılıkların yaratacağı zenginliğe yönelik vurgu yapan görsellere yer vermesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların kitabın ana karakterinin yaşadığı olumsuz duruma yönelik cümleleri merhamet değeriyle, arkadaşlıktan ve farklılıkları kabul etmeye yönelik cümleleri dostluk ve sevgi değeriyle, güzelliğin göreceli olduğuna yönelik cümleleri ise estetik değeriyle ilişkilendirilmiştir. Katılımcıların hikâyesinde ortak değerlerin yer almasının yanı sıra olay örgülerinin değişkenlik gösterdiği dikkat çekmektedir. Bayraktar’ın (2022b) öğretmen, öğrenci ve velilerin sessiz kitaplarla ilgili yaptığı çalışmasında sessiz kitapların kahramanları, mekân ve zaman seçimlerinde benzerliklere rastlansa da kitapların isimlendirmelerinin ve ana fikirlerinin katılımcılar arasında farklılaştığı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durum sessiz kitapların bir özelliği olarak nitelendirilmekte ve çocukların yaratıcılıklarının gelişiminde önemli bir durum olarak vurgulanmaktadır.

“Nerede Bu Denizyıldızı?” adlı sessiz kitaptan oluşturulan hikâyelerde duyarlılık, merhamet, temizlik ve saygı değerlerine ulaşılmıştır. Katılımcıların bu değerlere yer vermesinde kitabın hayvanlar, çevrenin korunması ve çevre kirliliği çerçevesinde ilerleyen görsellere yer vermesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların çevre kirliliğinin zararlarına yönelik cümleleri ve karakter olarak resimlenen hayvanların duygularına yer vermeleri duyarlılık ve merhamet değeriyle, çevre kirliliğinin nedenlerinden söz ettikleri cümleler temizlik değeriyle, hayvanların yaşam alanlarının temiz tutulması ve korunmasına yönelik cümleler saygı değeriyle ilişkilendirilmiştir. Adak Özdemir ve Özdemir Beceren (2019) de okul öncesi öğrencilerinin sessiz kitap anlatımlarını incelediği çalışmasında “Nerede Bu Denizyıldızı?” sessiz kitabına yer vermekte ve kitapta karakter sayısının az olmasının çocuğa görelilik ilkesi doğrultusunda olumlu bir durum olduğunu belirtmektedir. Ayrıca karakterlerin duygu ve hareket öğelerinin sınırlı olmasının öğrencilerin anlama ve anlatımını sınırlandıracağını da belirtmektedir. Özen (2022) tarafından sessiz kitaplarla ilgili yapılan çalışmada da

“Nerede Bu Denizyıldızı?” sessiz kitabının çevreci bir kurguya sahip olduğundan ve çocukta çevreye ilişkin farkındalık kazandıracağından bahsetmektedir. Şahin’in (2019) 210 çocuk kitabının değerler eğitimi açısından incelenmesine yönelik yürüttüğü çalışmada ise kitaplarda en çok yer verilen değerlerin sorumluluk, sevgi, iyilik, çalışkanlık, güven ve hayvan sevgisi olduğu görülmüştür.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sekiz farklı sessiz kitaptan oluşturdukları hikâyelerde 11 farklı değere yönelik ifadeler yer verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin sessiz kitaplardan oluşturdukları hikâyeleri en az üç en fazla altı değerle ilişkilendirdikleri görülmüştür. Öğrencilerin oluşturdukları hikâyelerde duyarlılık, merhamet, dostluk, sevgi, saygı, yardımseverlik, sabır, sorumluluk, mütevazılık, özgürlük, temizlik ve estetik değerlerinin yer aldığı görülmektedir. Küçük’ün (2019) 25 resimli çocuk kitabıyla yürüttüğü çalışmasında ilgili kitaplarda sevgi başta olmak üzere, nezaket, yardımseverlik, duyarlılık gibi birçok değer yer almaktadır. Tulumcu (2021) ise 24 çocuk kitabının incelendiği çalışmasında kitaplarda adalet, sevgi, affetmek, arkadaşlık gibi 35 farklı değer varlığına değinilmiştir. Ayrıca Yıldırım (2021) da 25 yerli ve 25 yabancı çocuk kitabındaki değerleri incelemiş olup yerli ve yabancı eserlerde en sık geçen değer sevgi, en az sıklıktaki değer ise adalet olduğu görülmüştür. Alanyazında çocuk kitapları ve değerlerle ilgili yapılan çalışmaların (Abacı ve İnce Samur, 2024; Aydın ve Öksüz, 2021; Küçük, 2019; Tulumcu, 2021; Yıldırım, 2021) da bu çalışmanın sonucunda yer alan değerlerle örtüştüğü söylenebilir.

Sessiz kitapların değerler eğitiminde kullanılmasının öğrenci açısından olumlu bir yönü olduğu söylenebilir. Öğrencilerin değerler hususunda özgür olarak tercihlerde bulunmaları, bu tercihlere değer vermeleri, seçimlerini ifade edebilmeleri değerlerin içselleştirilmesinde önemli olduğu düşünülmektedir (Elbir ve Bağcı, 2013). Değerlerin öğrenciye hissettirilmesi, öğrencinin değere ulaşmasına olanak tanınması ve öğrenciye bu doğrultuda rehberlik edilmesi değerlerin içselleştirilmesinde önemli görülmektedir. Nitekim Aydın ve Akyol Gürler (2020) de öğrencilerin ileride karşılaşılabilecekleri problemlerle başa çıkmak adına gerekli önemleri alabilmeleri için değerleri tanımlama, objektif biçimde analiz edebilme ve uygun yargılarda bulunma becerilerini geliştirmenin önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Araştırmanın sonucu doğrultusunda; sessiz kitapların her yaş grubuna hitap edebileceği göz önünde bulundurulduğunda ilkökul düzeyinde farklı sınıf düzeyindeki veya ortaokul düzeyindeki öğrencilere yönelik çalışmalar yapılması önerilebilir. Bu çalışma sekiz sessiz kitapla ve 31 ilkökul dördüncü sınıf öğrencisi ile sınırlı olmakla birlikte daha fazla sessiz kitapla ve daha uzun süreli çalışmalar yapılabilir. Sessiz kitapların değerler eğitiminde etkisini belirlemeye yönelik deneysel çalışmaların yapılması önerilebilir.

Extended Abstract

Introduction

Starting from the family, which is considered the first social environment, the individual comes into contact with values in society and begins to adopt these values (Candemir et al., 2022). While Akbaş (2008) defines the concept of value as the standards that the individual internalizes as a result of interaction with his/her environment and that guide their behaviors, Sapsağlam (2015) defines the concept of values as the principles that provide internal control in the individual's thoughts and behaviors. The acquisition of values by the individual is possible with the existence of values education (Demircioğlu, 2023). Education provides the individual with inputs not only in academic terms but also in terms of developing a healthy character and values (Atabey and Ömeroğlu, 2016). Yeşil and Aydın (2007) also emphasize that individuals can become aware of and adopt values, create new values, and develop their personality according to these values and reflect these values in their behaviors through values education. In values education, instead of explicitly transmitting values to students, it is of particular importance to make them feel these values and enable them to discover the relevant value on their own. The use of books, which is an important tool in values education, allows students to acquire values implicitly. Ozan and Yorulmaz (2023) also emphasize that events and heroes in literary works can directly or implicitly help in the transmission of values. Books that can draw the child into the story, enable them to empathize with the heroes, and attract the child's attention help facilitate the acquisition of values (Kasapoğlu, 2013; Şimşek, 2015; Ozan and Yorulmaz, 2023). One of these types of books is silent books. Silent books can be defined as "a new literary genre consisting entirely of visuals, freed from sentences and words, and shaped according to the reader's ability to interpret visuals." (Atasagun, 2022). Özen (2022) also emphasizes that people of all ages can read silent books and create their own stories with their own words. It is thought that this study will contribute to the awareness and widespread use of silent books and will also offer a new perspective on values education through silent books.

Methodology

Research Model

A case study design was used in this study, which was conducted to examine the values in the stories created by fourth-grade primary school students from silent

books. A case study, in which one or more explanatory situations are investigated in depth in a qualitative manner, includes examining in depth how a limited system works and functions and the systematic collection of information (Chmiliar, 2010; Hagan, 2006).

Study Group

The study group of this research consists of 31 fourth-grade students attending in a primary school affiliated with the Yozgat Provincial Directorate of National Education. The appropriate sampling technique was used to determine the study group. Appropriate sampling is a sampling conducted on individuals who are easy to reach or available or who want to participate in the study (Erkuş, 2017). The fact that the researchers easily reached the school and that the students and teachers volunteered to participate in the study were effective in the selection of this sample.

Data Sources

Within the scope of the study; the stories created from the silent books “Stormy”, “How Do You Pick Apples?”, “Where Is The Elephant?”, “I Walk With Vanessa”, “Some Fly, Some Run”, “I Forgive Alex”, “My Name Is Blue” and “Where Is The Starfish?” constitute the data sources of the study. In selecting these books, both studies in the literature (Adak Özdemir and Özdemir Beceren, 2019; Büyükköse, 2020; Özen, 2022; Sağlam, 2023) and expert (primary school education instructors, Turkish and primary school teachers) opinions were used. In line with the expert opinions received on silent books, the values associated with each silent book were identified and these books were used accordingly.

Data Collection and Analysis

Within the scope of the study, ethics committee approval and necessary official permits were obtained for data collection. In addition, the school administration and the primary school teacher where the study was conducted were interviewed and information was provided about the study. Then, students were asked to create stories for a silent book determined for each week. In the examination of the created stories, the “Value Review Form” developed by the researchers and for which expert opinions were obtained was used. While the values included in the framework of the Turkish Century Education Model Virtue-Value-Action are included in the column section of this form, student codes are included in

the row section. The stories created by the students were examined each week in line with the relevant silent book using the “Value Review Form” and this process continued with eight silent books. Descriptive analysis technique was used in examining the data in line with the values included in the framework of the Turkish Century Education Model Virtue-Value-Action.

Conclusion and Discussion

The stories created by the students from the silent books “Stormy”, “How Do You Pick Apples?”, “Where Is The Elephant?”, “I Walk With Vanessa”, “Some Fly, Some Run”, “I Forgive Alex”, “My Name Is Blue” and “Where Is The Starfish?” were examined in line with the values included in the framework of the Turkish Century Education Model Virtue-Value-Action. In the stories created by fourth-grade primary school students based on the silent book Stormy, the values of patience, compassion, sensitivity, friendship, love, and helpfulness were identified. Sağlam (2023) also touched upon the silent book Storm in his study, where he examined the characters in silent books according to design principles, and emphasized that the book conveys core values such as love, trust, determination and kindness. In the study by Aydın and Öksüz (2021) which examined the values presented in children’s books, it was concluded that the plots in children’s books were constructed to reflect values such as love and sensitivity.

In the stories derived from the silent book *How Do You Pick Apples?*, the values of helpfulness, love, and friendship were identified. It is believed that the inclusion of these values by the participants was influenced by the depiction of animal characters in the book and the visuals related to sharing and helpfulness. Sağlam (2023), in his study examining characters in silent books based on design principles, also addressed *How Do You Pick Apples?*, linking it to the value of sharing. Similarly, in a study by Abacı and İnce Samur (2024), it was found that love was the most frequently featured value in children’s books.

In the stories created from the silent book “*Where is This Elephant?*”, the values of sensitivity, compassion, friendship, and freedom were identified. Büyükköse (2020) also examined the silent book “*Where is This Elephant?*” in his study and emphasized that the aim of the book is to raise children’s awareness about the importance of a clean and beautiful environment. It was also stated that with these books, children’s sensitivities should be developed as children who love and protect nature.

In the stories created from the silent book called “I Walk With Vanessa”, values of sensitivity, compassion, friendship, responsibility and helpfulness were

reached. In fact, Özen (2022) also states in his study about Vanessa's book, *I Walk With Vanessa*, that the book emphasizes the importance of friendship through a bullying-themed plot. It has also been emphasized that Vanessa's book, *I Walk With Vanessa*, is a valuable silent book that deals with the issues of marginalization and bullying within a sensitive framework (Özen, 2022).

In the stories created from the silent book, *Some Fly, Some Run*, the values of friendship, love, respect, helpfulness and modesty are reached. Bayraktar (2022) says that since silent books consist of visuals and do not have a text, these visuals make it possible to make different interpretations from each other and that a book can be the source of more than one story, and that there are new details that the reader can notice every time he looks at the visuals.

The values of mercy, friendship, love and aesthetics were reached in the stories created from the silent book *My Name is Blue*. Bayraktar's (2022) study on silent books by teachers, students and parents revealed that although there were similarities in the heroes, place and time choices of silent books, participants differed in how they titled and interpreted the books their main ideas. This situation is described as a feature of silent books and is emphasized as an important situation in the development of children's creativity.

In the stories created from the silent book *Where is The Starfish?* the values of sensitivity, compassion, cleanliness and respect were reached. Adak Özdemir and Özdemir Beceren (2019) also included the silent book "Where is The Starfish?" in their study examining the silent book narrations of preschool students and stated that the small number of characters in the book is a positive situation in line with the principle of child relevance. However, they also noted that the limited emotional depth and action of the characters may restrict students' ability to comprehend and express the story fully.

It was concluded that fourth-grade primary school students included expressions regarding 11 different values in the stories they created from eight different silent books. It was observed that the students associated the stories they created from silent books with at least three and at most six values. It is seen that the values of sensitivity, compassion, friendship, love, respect, helpfulness, patience, responsibility, modesty, freedom, cleanliness and aesthetics are included in the stories created by the students. These findings suggest that the values highlighted in the students' stories are in line with previous studies in the literature on children's books and values (Abacı and İnce Samur, 2024; Aydın and Öksüz, 2021; Küçük, 2019; Tulumcu, 2021; Yıldırım, 2021).

Etik Beyan / Ethical Statement: Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmeyen nitelikte olup kullanılan veriler literatür taraması/yayınlanmış kaynaklar üzerinden elde edilmiştir. Çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur./This study does not require ethics committee permission and the data used were obtained through literature review/published sources. It is declared that scientific and ethical principles were complied with during the preparation of the study and all the studies utilized are stated in the bibliography.

Finansman / Funding: Yazarlar, bu araştırmayı desteklemek için herhangi bir dış fon almadıklarını kabul ederler. / The authors acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Yazar (lar) / Author (s): Birsen SARGIN, Onur BATMAZ

İntihal / Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Kaynakça

- Abacı, E., & İnce Samur, A. Ö. (2024). Behiç Ak'ın çocuk kitapları'nın değerler eğitimi açısından incelenmesi. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 9(28), 493-511.
- Adak Özdemir, A., & Özdemir Beceren, B. (2019). *Sözcüksüz kitapların niteliğinin ve okul öncesi dönem çocuklarının sözcüksüz kitap anlatımlarının incelenmesi. Tarih Okulu Dergisi*, 12(39), 1-41.
- Akbaş, O. (2008). Değer eğitimi akımlarına genel bir bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 9-27.
- Aral, V. (2012). Eğitimin temeli olarak özgür irade. *Düşün ve Ötesi Dergisi, Eğitim Sorunu sayısı*, (2), 22.
- Aranlı, S., Yamanoglu, E. A., Yamanoglu, S., & Yıldırım, E. (2023). Okulda Değerler Eğitimi. *Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences*, 9(64), 2833-2837.
- Arsalan, G., & Batur, Z. (2023). Eleştirel düşünme etkinlikleri ile değerler eğitimi. *Educatione*, 2(1), 102-137.
- Atabey, D., & Ömeroğlu, E. (2016). Okul öncesi sosyal değerler kazanımı ölçeğinin geliştirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(35), 101-136.
- Atasagun, A. (2022). *Görsel okuryazarlık bağlamında sessiz kitaplar ve dil edinimi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Aydın, İ., Öksüz, A. (2021). Çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (25), 579-619. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1036589>
- Aydın, M. Z., & Akyol Gürler, Ş. (2020). *Okulda değerler eğitimi: Yöntemler-etkinlikler-kaynaklar*. Ankara: Nobel Yayınları
- Aydın, M. Z., & Akyol, Ş. (2012). *Okulda değerler eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Batmaz, O., & Erdoğan, T. (2019). Sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(6), 2681-2692.
- Bayraktar, T. (2022a). Okul öncesi eğitimde sessiz kitapların önemi. *Turkish Studies - Education*, 17(4), 517-531. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.62907>
- Bayraktar, T. (2022b). *Okul öncesi dönemi öğrencileri ile öğretmen ve velilerin sessiz kitaplara yönelik görsel okuma becerilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Bolay, S. H. (2007). Değerlerimiz ve günlük hayat. *Değerler Eğitimi Merkezi Dergisi*, 1(1), 12-19.
- Büyükköse, E. C. (2020). *Okul öncesi 3-6 yaş çocuklara yönelik özgün bir sessiz pop-up kitap uygulaması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.

- Candemir, B., Tunç, Y., Açar D., & Sağlam, M. (2022). Alternatif eğitim yaklaşımlarında değerler eğitimi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(3), 951-966
- Chmiliar, I. (2010). Multiple-case designs. A. J. Mills, G. Eurepas & E. Wiebe (Ed.), *In Encyclopedia of case study research* (pp. 582-583). USA: SAGE Publications.
- Cihan, N. (2014). Okullarda değerler eğitimi ve Türkiye'deki uygulamaya bir bakış. *Turkish Studies*, 9(2), 429-436.
- Çayır, K., & İşler, M. (2023). Mültecilik odaklı çocuk öykülerini eğitimde nasıl kullanabiliriz? Pedagojik çerçeve önerisi. *Reflektif Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 197-213.
- Demircioğlu, H. (2023). Değerler eğitimi. A. Kızılkaya-Namlı (Ed.), *Eğitimin Kavramsal Temelleri-9: Karakter ve Değerler Eğitimi* içinde (s. 21-30). İstanbul: Efe Akademi.
- Durmaz, M., & Yorulmaz, B. (2022). Ödüllü resimli çocuk kitaplarındaki metin ve görsellerin değerler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 4(7), 519-548.
- Ekiz, A. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Elbir, B., & Bağcı, C. (2013). Değerler eğitimi üzerine yapılmış lisansüstü düzeydeki çalışmaların değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 8(1), 1321-1333.
- Erkuş, A. (2017). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. Seçkin Yayıncılık.
- Gençer, G., & Doğan Kahtalı, B. (2022). Şermin Yaşar'ın çocuk kitaplarının kök değerler açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 17(3), 407-421.
- Grilli, G., & Terrusi, M. (2014). Lettori migranti e silent book: L'esperienza inclusiva nelle narrazioni visuali. *Encyclopaideia*, 18(38), 67-90. <https://doi.org/10.6092/issn.1825-8670/4508>
- Güteryüz, H. (2006). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Ankara: PegemA Yayınları.
- Hagan, F. E. (2006). *Research methods in criminal justice and criminology*. Boston: Allyn and Bacon.
- Hatay Uçar, F., & Çetinkaya, S. (2021). İlkokul Hayat Bilgisi ders kitaplarında değerler eğitimi. *Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 275-291.
- Kapusuz, H. (2018). "Bu Kitap Sessiz!" Duvar Gazetesi. Erişim Adresi: <https://www.gazeteduvar.com.tr/kitap/2018/05/20/bu-kitap-sessiz>
- Kart, M., & Şimşek, H. (2020). Türk eğitim sisteminde değer arayışı: Yenilenen (2017) ilköğretim programları hangi değerleri kazandırıyor? *Değerler Eğitimi Dergisi*, 18 (40), 9-44. <https://doi.org/10.34234/ded.623787>
- Kasap, N. (2019). *Bekir Yıldız'ın çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi). İnönü Üniversitesi Açık Erişim Sistemi.

- Kasapoğlu, H. (2013). Okulda değer eğitimi ve hikâyeler. *Milli Eğitim Dergisi*, 43(198), 97-109.
- Kuşdil, M. E. ve Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). Türk öğretmenlerin değer yönelimleri ve schwartz değer kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(45), 59-80.
- Küçük, S. (2019). *Çocuk kitaplarının temel değerler bakımından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Meydan, H. (2014). Okulda değerler eğitiminin yeri ve değerler eğitimi yaklaşımları üzerine bir değerlendirme. *Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 93-108.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Sage Publications.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2018). *Hayat Bilgisi dersi öğretim programı (İlkokul 1, 2 ve 3. sınıflar)*.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2024). *Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programları ortak metni*.
- Ozan C., & Yorulmaz, B. (2023). Çocuk kalbi kitabının değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (34), 139-164
- Özbek, R., & Erzen, V. (2023). İlkokullardaki değerler eğitimi uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 59, 56-75. <https://doi.org/10.9779.pauefd.1075291>
- Özen, B. (2022). Sessiz (yazısız) resimli çocuk kitapları. *Turkish Studies - Social*, 17(5), 891-910.
- Pilav, S., & Orhan, M. (2020). 6-12 yaş grubu TÜBİTAK çocuk kitaplarının değerler eğitimi yönünden incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(3), 434-453.
- Sağlam, S. (2023). *Çocuk sessiz kitaplarında karakter tasarımlarının tasarım ilkelerine göre incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Sapsağlam, Ö. (2015). *Anasınıfına devam eden çocuklara uygulanan sosyal değerler eğitimi programının sosyal beceri kazanımına etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şahin, A. (2019). Personal and social values in primary grade children's books. *Participatory Educational Research*, 6(1), 1-9.
- Şimşek, Ş. (2015). Kemalettin Tuğcu'nun romanlarında değerler eğitimi. *International Journal of Humanities and Education*, 2(2), 45-57.
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB] (2017). *Müfredatta yenileme ve değişiklik çalışmalarımız üzerine*. 18 Temmuz 2017, Ankara.
- Torun O. (2016). Sessizliğin büyüü. *Kurşun Kalem Dergisi*, 42, 114-119

- Tulumcu, F. İ. (2021). *Çeviri çocuk edebiyatı eserlerinde yer alan değerlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi.
- Yalar, T. (2010). *İlköğretim sosyal bilgiler programında değerler eğitiminin mevcut durumunun belirlenmesi ve öğretmenlere yönelik bir program modülü geliştirme* (Yayımlanmamış doktora tezi). Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yeşil, R., & Aydın, D. (2007). Demokratik değerlerin eğitiminde yöntem ve zamanlama. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (2), 65-84.
- Yıldırım, İ. O. (2021). *Çocuk edebiyatında değer aktarımı* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi.
- Yurtbakan, E., & Batmaz, O. (2023). Analysis of dialogic reading's effects on primary school 4th graders' views on values education and attitudes towards reading. *Psycho-Educational Research Reviews*, 12(1), 171-18.
- Yüksel Gemalmayan, R. (2011). *Çocuğun imgelemi ve görsel dilin önemi*. 3. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu. Ankara Üniversitesi Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi. ÇOGEM. (ss.537-544). Ankara.

Ek-1

Değer İnceleme Formu													
	Adalet	Aile Bütünlüğü	Çalışkanlık	Dostluk	Duyarlılık	Dürüstlük	Estetik	Mahremiyet	Merhamet	Mütevazılık	Özgürlük	Sabır	Sağlıklı Yaşam
	Saygı	Sevgi	Sorumluluk	Tasarruf	Temizlik	Vatanseverlik	Yardıms severlik						
Ö ₁													
Ö ₂													
Ö ₃													
Ö ₄													
....													
Toplam													